

OKO 4

62. ročník krajské soutěžní
přehlídky amatérských divadel

pondělí 24. 3. 2025
cena: 10 Kč

DNES HRAJEME:

Sen

VČEREJŠÍ PŘEDSTAVENÍ:

Heřmánková vila

Na správné adrese

Rytíř Á la Carte Veliký

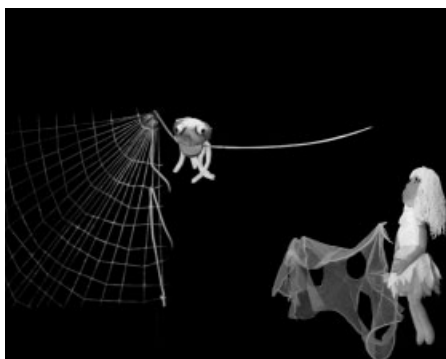

OKEM poroty:

hodnotí Jiří Juráš

HEŘMÁNKOVÁ VÍLA / Divadelní spolek J. K. Tyl

Nedělní dopoledne přineslo na program TDJ první pohádku v provedení českobudějovického divadelního spolku s až nepředstavitelně dlouhou historií (považte, datující se už od roku 1895!), i v současnosti s početným vícegeneračním souborem, širokým repertoárem jak pohádek, tak i představeními pro dospělé diváky, s pravidelnou letní produkcí v plenérových prostorech a četnou reprízovostí na různých festivalech, včetně pořádání festivalu vlastního.

Ohlasy z foyer

- ★ Holčička: Bylo to krááááásné. Děkuju.
- ★ Chlapeček: Mooc se mi to líbilo!
- ★ Trošičku mi vadilo, že paní Rosy mluvila pořad do publika, a to i když si vlastně povídala s Heřmáňkovou vílou...
- ★ To černé divadlo má svoje úžasné kouzlo.

Dětské orodičované publikum s řádně učesanými vlásky se dostavilo v hojném počtu a mohlo zhlédnout předlohu z knihy O heřmáňkové víle a čarodějnickém učni Marie Kubátové, známé především díky Krkonošským pohádkám, v drammatizaci další členky souboru Kláry Havlínové. Samotná úprava textu spíše ctí poetické ladění předlohy

a hlubší dramaticčnost tvůrcům nepřináší. Mám tím na mysli například moment, kdy se postava titulní hrdinky má rozhodnout nejen k definitivnímu opuštění pohádkově magického místa svého dosavadního žití a vstoupit do zcela neznámého světa reality, ale hlavně k zásadní proměně podstaty své existence a nenávratně ztratit všeho, co ji obklopovalo a z čehož vzešla. Tento zlomový okamžik nedostává větší dramatický prostor a je tokem textu vcelku rychle jakoby „minut“.

Základní poetický tón vedl tvůrce k volbě formy černého divadla, které umožňuje sugestivně obrazem působící zpracování. Tímto méně frekventovaným divadelním postupem se soubor již nějaký čas zabývá a velice zdatně si osvojil dovednosti nutné ke zvládnutí – zvláště pro možnosti amatérského divadla – velice náročné technické realizace. Toto rozhodnutí jednoznačně přineslo své ovoce, protože naprostá většina dětí seděla a ani nedutala po celé představení a soustředěně vnímala kouzelnou atmosféru inscenace. Nicméně technicistní podstata zvoleného principu v sobě skrývá i jedno úskalí a já si dovoluji k jeho prezentaci malou odbočku.

Ke zpětné odezvě zvláště u menšího dětského diváka, s dosud ne zcela rozvinutými verbálními schopnostmi, se často využívá forma vizuální reflexe, kdy prostě děti představení namalují, co viděly (a co hlavně zažily). A pak se často může stát, že inscenátoři na velké části výkresů objeví uprostřed v popředí velký... třebaš kredenc. A komický čertík se krčí někde v pozadí a ústřední princezna se na obrázcích nevyskytuje vůbec. Mnou zvolený příklad je již možná extrémní, ale jistou platnost, co je dětmi ve většině případů stavěno do popředí, co je nejvíce zaujalo, nelze zcela pominout. Zpět k samotnému divadlu. Právě ryze technická nutnost černého divadla, kdy iluzivní prostředky musí být logicky v zadním, odtažitějším plánu, aby se „kouzla“ neprozrazovala, stojí v přímém rozporu s pravidly práce v prostoru dramatickém, kdy se mimo jiné pomocí mizanscény režijně organizuje, kdo či co se kdy dostává do středu a do popředí, na koho se případně více svítí apod. Tato skutečnost je pro černé divadlo do jisté míry limitující. A je tudíž nutné hledat mezi dalšími divadelními prostředky možnosti, jak tohle omezení překlenout, případně neprohlubovat.

A teď již zcela konkrétně. Včerejší představení skutečně působilo méně kontaktně, dovolím si i přidat, méně živě. Kromě výše zmíněných obecných důvodů tomu přispělo využití reprodukováných písniček, byť ve velice kvalitním zpracování, pouze reprodukované vypravěčky a hlavně způsob komunikace živých postav v prvním plánu s loutkovými postavami v pozadí, s často užívaným zcela nepřirozeným frontálním postojem, kdy komunikace probíhala zády. Připojil bych ještě příklad „nečistoty“ obrazové, kdy se loutka se žlutými vlasy převtělí do mladé tmavovlasé slečny. Vzhledem k participaci jinojazyčných protagonistů byla mírně narušena i srozumitelnost některých výstupů, ale celkově se repríza v cizím rozměrnějším prostoru podařila „umluvit“ obstojně.

Nicméně přes všechny zmíněné výhrady jsme včera byli jednoznačně svědky divácky úspěšného představení, kdy menší působivost dramatická byla výrazně převážena imaginativní výtvarnou složkou a děti odcházely okouzleny. (A na výkres si – pro patřičnou dramaticčnost rozvažování mého – klidně namalují... třebaš óbrovitánský bagr!)

OKEM poroty:

hodnotí Alena Zemančíková

RYTÍŘ ÁLA CARTE VELIKÝ / ADIVADLO

Příběh o rytíři bez bázně a hany, který se zdá starému hostinskému, když na chvíli usnul, využívá motivu putování Dona Quijota a jeho sluhy Sancha Panzy, byť rytíř i sluha i kůň se jmenují jinak a třeba jméno koně Bukefalus odkazuje k Alexandru Velikému, který byl spíš dobyvatelem než ochráncem slabých a utlačovaných. Scénář této pohádky, která je právě svými kulturními odkazy spíš pro dospělé než pro děti od 7 let, jak soubor uvádí v programu, je prostoupen mnoha dalšími kulturními odkazy, mezi příšerami a nadpřirozenými bytostmi se objeví i světec na sloupu, očekávající už další den svou spásu a – snad? – i spásu světa. Ve shodě s názvem se příběh zpočátku odvíjí především od jídla, což zadává prostor pro jazykové hříčky, ale Rytíř posléze hodovat odmítne a putuje se Sluhou jen se skromnou skývou v mošně.

Svěžím prvkem inscenace je postava Sluhy, hraná herečkou. Ta Sluha pomáhá Rytíři z nsnází, a to i z těch, do kterých se dostane jeho herecký představitel. Je to vlastně případné a je klidně možné takovou pomoc tematizovat, vždyť i v životě se člověk dostává do situací, kdy neví, jak dál, nebo si nemůže vzpomenout, co měl říct, či zjišťuje, že své schopnosti přecenil. Předpokládáme, že takovým chybným a pošetilým člověkem je Rytíř a jeho představitel ho zpočátku i tak hraje. V režijní koncepci se s takovým výkladem ale nepočítá, na chybách se začne rozpadat, čímž jich pochopitelně přibývá, až celek postupně pozbývá řádu a smyslu. Ke všemu se divák i chvílemi obává, aby se herci na jevišti nezranili.

Důležitým prvkem díla je zpěv songu, jímž jaksi „brechtovským“ způsobem účinkující za doprovodu harmoniky a s originálním textem komentují děj na melodii písničky Pec nám spadla. Songu, včetně jeho opravdu nejjednodušší možné hudební stránky, ale není využito jako komentáře, spíš jen tvoří předěly mezi scénami – a pak ovšem primitivní melodie a stereotypní interpretace vzbuzuje otázku, jestli vůbec celku pomáhá. Podobnou otázku si divák klade, i pokud jde o kostýmy, které jsou tak „pohádkové“, že víc to ani nejde. Má svět takto kostymovaných bytostí být světem ze snu – na rozdíl od Sluhy, která hraje v improvizovaném, lehce orientálním civilu s podivnou čapkou v podobě latexové husy na hlavě? Snad ano, když Sluha na začátku představitel Rytíře do pohádkového kostýmu obléká. Ze struktury inscenace se jednotlivé situace a významy jen těžko dešifrují, celek splývá do podoby poněkud opotřebované pohádkovosti, za kterou člověk cítí vyšší ambici, jíž nerozumí.

Protože se režiséra inscenace naše lektorská snaha o porozumění inscenaci, poznamenané při této repríze nezdarem, dotkla, chtěla bych na závěr této minirecenze říci něco na téma rozborových seminářů. Slovo seminář není zvoleno náhodou, setkání lektorů se souborem i s diváky, kteří jsou vřele vítáni, poskytuje možnost dozvědět se nejen, co si myslí „porota“, ale umožňuje i otázky směřované k souboru, který si nejen na tom může uvědomit, co vlast-

Ohlasy z foyer

- ★ „Spící“ rytíř byl úžasný a klidně mohl jen celou dobu spát a nevadilo by to.
- ★ Mně se líbila ta princezna.
- ★ Čekala jsem, co tam bude s tou želvou, a on to byl jen zapůjčený polštářek!

vysvětlili nebo navrhli, jak by se inscenace mohla zlepšit, a také se snaží souboru ukázat, jaké má možnosti, co dělá dobře a proč. Když se rozprava podaří, odcházejí všichni z divadla spokojení a ani při tom tolik nezáleží na tom, jestli bylo samo představení úplně vydařené, protože jde o divadelní tvorbu, která přináší společnou radost. Pokud tvůrce názor publika nebo odborného lektora nezajímá a nestojí ani o možnost nechat nahlédnout do tvůrčí dílny své inscenace, má naprosto svobodnou možnost se neúčastnit soutěžní přehlídky, k níž rozbor z definice patří. Pokud se rozhodne pro účast, měl by snést i kritiku. Je to těžký úkol pro každého, ale dá se to vydržet. V přívětivé atmosféře Třeštského divadelního jara docela snadno, řekla bych.

ně publikum na scéně vidí, ale taky může objasnit své provozní či osobní (například náhlý záskok) důvody jevu, který v publiku vzbuzuje nespokojenost či otázku. Je tedy nejen hodnocením, ale i diskuzní platformou. Lektori s profesionální kvalifikací si dávají záležet na tom, aby i prakticky

Slovo lektorského sboru ke hře Na správné adrese, kterou odehrál v neděli 23. 3. Ochotnický soubor Forbína, vám přinese v zítřejším vydání zpravodaje OKO.

OKO zaostřuje na:

Divadlo Stodola

1.

Spolek byl založen v Jiříkovicích, ale jeho aktivity se postupně přesouvají do Sivic a nejbližšího okolí. Historie se datuje od roku 2000, kdy se v hlavě Martina Beneše zrodila touha nastudovat divadelní představení. Stodola se přestává soustředit pouze na své hry a začíná rozvíjet spolupráci s dalšími spolky z blízka i z dále. Dnes si navzájem sdílí herce, režiséry, techniku nebo vytváří společné inscenace s divadlem Amadis, Improdžow, Dostavník Přerov, Boleradice, Slavkov, Bítýška, Kroměříž, Kojetín a dalšími. Hereckou a technickou základnu tvoří přes 50 aktivních členů. Každý rok hostují v nejrůznějších koutech ČR. Být na cestách je únavné, a proto se začínají soustředit na Dělnický dům v Pozořicích, kde by chtěli ve spolupráci s obcí vybudovat hezké kulturní zázemí pro pravidelná divadelní představení.

OKO představuje hru:

Sen

Divadlo Stodola, Sivice / autor: Přemysl Rut
komedialní drama / 80 minut bez přestávky

Groteskní syntéza krváku a psychoanalýzy na Klicperův motiv předstíraného snu je hrou stejně zábavnou jako provokující. Aktéry jsou zde mimo jiné propuštěný vrah, maloměstská femme fatale, její staropanenská přítelkyně a světácký plavčík, jakož i obrozenský básník narozený před dvěma sty lety. Prozrazovat cokoli více o hře, jež je navíc právě zajímavým přírůstkem „Dramaturgie der Überraschung“, by bylo závažným recenzentským prohřeškem.

Původně byla divadelní hra Sen napsána jako rozhlasová. V podobě, ve které ji uvádíme, byla následně inscenována v brněnském HaDivadle v roce 1992. Poté se hra v roce 2007 dočkala upravené verze jen pro tři postavy, která byla na repertoáru pražské Komorní činohry v režii samotného Přemysla Ruta.

Pumpalíci letos pěkně rádi, kouzelná sněženka potřebuje větší sílu

Letošní ročník Třeštského divadelního jara je doprovázen celou řadou drobných divadelních problémů, příhod a zádrhelů. Při zahajovacím večeru mohli diváci na chvíli zahlédnout původ všech těchto problémů – na scéně se objevil náš starý známý pumpalík! A že si pumpalíci vzali letošní ročník do parády, dokazuje již několik příhod... Například pár zapomenutých rekvizit, drobné chyby v programu či ve zpravodaji OKO, nějaká ta zapomenutá replika, pomotaná data představení, zamčené dveře, co vlastně zamčené nebyly, a další. Prostě a jednoduše – pumpalíci nás pořadatele a ani herce nenechají chvíli vydechnout. Naštěstí se vše daří vyřešit v řádu pár okamžiků, a tak si náš festival (relativně) v klidu plyne dál. A kdo nebo co je to vlastně ten pumpalík? Pro ty z vás, co je neznáte, přinášíme stručnou charakteristiku tohoto nejznámějšího divadelního škůdce.

Pumpalík obecný je nejčastější druh divadelního škůdce, přináší divadelníkům věčné problémy. Zapomínání textu, výpadky světla a zvuku, pád kulis, zamčené dveře, které mají být odemčené, zacuchané paruky, smíchaná líčidla, zaseknutý zip, děravé oblečení, a dokonce i nevysvětlitelné pády herců z jeviště. Líhne se z vajec v prašných koutech divadla a pro dospělé je většinou neviditelný. Existuje více druhů – kostýmový, kulisový, scénářový aj., které se mohou i křížit a vytvářet tak dokonalejší „škodiče“.

Pumpalíci se živí divadelním prachem, kostýmy a kulisami, ale také líčidly a sladkostmi po dětských představeních. Tekutiny však ke svému životu téměř nepotřebují. Mezi sebou komunikují řečí těla, vzájemnými doteky, rituálním chováním, očicháváním i zvuky. Vysokofrekvenční zvuky, které vydávají, člověk neslyší, ale psi je vnímají a velmi je dráždí.

Závěrem se obracíme na naši letošní sněženku, která už na zahájení TDJ ukázala svoji čarovnou moc. „Milá sněženko, zachyť tolik slunečních paprsků, kolik jen můžeš. Víme, že to není jednoduché s tím lehce zamračeným počasím. Ale sluníčko tě posílí a zvládneš lépe a více čarovat. Potřebujeme tvoji kouzelnou pomoc s přemnoženými pumpalíky!“

*Zdroj: z knihy O Pumpalících od tajemného P. P.,
redakčně upraveno*

Na co se můžete těšit zítra?

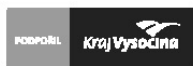
25. 3. v 15.00 hod. **Zvuková báseň O Zemi a lidech**
hraje ZeMěTep Třebíč

25. 3. v 19.30 hod. **Přeplněné prázdnno**
hraje MonAmour z Mnichu

Sponzoři a partneři Třeštského divadelního jara 2025

Město Třešť

Mediační partneři:

Partneři festivalu:

Vydalo: Město Třešť / **Redakce a tisk:** TIC Třešť / **Sazba a grafika:** Michaela Padrtová
Foto: archivy zúčastněných souborů, Město Třešť a Martin Čáp